

peal on, kost meie mõda sõidame. Eism ja mõistus on immelikkult küll mõnnikord just teine teise vastu.

Agga mikspärrast jookseb siis se ma päwa ümber? Se on jo algmissest seddawisi loodud. Kuida se suur Engi: lānder Newton (loe: Njūtn), kes 200 aasta ees elas ja üks neist kõige suremist mõttelejist siin ma peal oli ja se kõige innimesse suggule auts elas, leidis, on kõige se ma ilma lābbi otsast otsani se suur sādus wālja wallatud, et ikka üks asii teist külge tõmbab, ja sedda kangemast, midda surem ta isse on. Newton, deidakse, istus omma robhu aja sees ühhe duna pu all; tulli äkkitselt tule õhn ja rapputas ühte duna lahti; õun kukkus mahha, Newton attas järrele mõtlema, mikspärrast ta siis küll just mahha piddi kukkuma, ja ei mitte taewa pole, ehk wiltu ehk kühugi mõjale. Sellle mõtte sees, ja sellle weikse asja jures, kos üks teine ühtegi pollets mõttelnud, leidis ta siis sedda suurt sādust, kes taewast ja maad üllewal kañnab, kes tähte tähhe külge, kui pōrmukest pōrmukesse külge sõbbralikkult kiñnitab, et üks ühte ja teine teist ülespeab, täielisseks teeb ja kañnab ja oiab, kui mees naist ja naine meest. Sellle sādusse järrele tõmbab ka siis nüid se pāaw, mis poolsteist millioni korda surem ja kangem on, kui meie ma, tedda ennese ümber se ilmatu rumi sees, mis taewaks kutsune, ja kos se ma, kõige omma surussaga weike sellle vastu kui üks tolmu pōrmukenne, iggalt poolt lahti ja pri se päwa külge tõmbamisse wāe peal õljub. Meie ma siise on ka sedda samma külge tõmbamisse wāgge loodud, ja ka weel ühte teist wāgge, se on: ühte puhku otselohhe eddasi leñnata, kui tedda kegi ei peaks. Agga nüid oiab se päwa külge tõmbamisse jõud

ehk wāggi tedda allati enda pole, ilma siiski, et ta sedda ma eddasi lendamisse jõudu opis ärra wõita ja sedda meie maad siis kogguniste enda külge tõmmata jõuaks. Se ma eddasi lendamisse jõud ei olle jällle om: malt poolt ka nõnda suur, et ta ennast sest päwa külge tõmbamisse wāest opis lahti tehha kōhtaks, ja mis tulles siis sest? Mis muud, kui sedda, et ta ikka allati, õõd kui päwad ennast päwa ümber kerutab, üks aasta kui teinegi aasta, kuida sedda jo algmissest loodud on. Et agga ka meie ma enda külge tõmbab kõiki, mis temma liggidal on, sedda wõid sa igga silma pilk nāhha. Lasse üks kiwwi kāest lahti tule peale, kas ei kukku ta mahha, kui se dungi seal Newtoni ajas? Agga mis pärrast? Mis pärrast muidu, kui ükspäiniis sepärrast, mis Newtoni üttles, et se ma, mis mittu millioni korda sest kiwivist surem on, tedda külge tõmbab. Se ma tõmbab igga ühte tippukest se kiwwi ehk mugi asja külges, kellest se kōkku pantud on, enda pole, ja selllest se siis ka tulles, et midda surem üks asii on, ehk midda rohkem tippukeisi ehk siisikonda temmal on, kes tedda wālja tewad, sedda raskem temma isse ka on. Sealtep se raskus siis nüid igga asjale tulles, muidu tedda ei oleks. Et nüid siis se ma nõnda wiisi kõiki enda küljes peab ja enda külge tõmbab, mis agga ial temma külges tõmbamisse liggidalle ullatab ja temmast weiksem ja nõrgem on, siis ei kukku ka meie temmast ärra, ehk küll meid temma küljes, temma ümberpōramisse pärrast kord sedda wiisi, kord teist wiisi seisma nāikse, kui kārbsed ühhe terra küljes, kord üllewal, ja kord all, ja kord libbamisi temma külje peal. Meie ma peal, mis, kui sa tedda kugelt taewa